



AZ ÉV DRAMATURGJA

Bálint Lajos a híres *Thália Társaság* lelke volt. Vérébéli színházi ember: író, fordító, titkár, dramaturg. Emlékére — a legméltóbbak jutalmazására — özvegye vándorgyűrűt ajánlott fel. Radnóti Zsuzsa, a Vígszínház dramaturgja, a díj első birtokosa mondja:

— Az 1904 és 1908 között működött *Thália Társaság* egy csapásra elérte az európai színvonalat. Sajnos, az elmáradott magyar viszonyok között nem tudott igazán kibontakozni, a hatóságok zaklatása miatt és anyagi támogatás hiányában hamar feloszlott. Bálint Lajos később a Nemzeti Színház dramaturgja lett, s élete végéig példát mutatott, hogyan kell szenvedéllyel és tehetséggel szolgálni a magyar színházkultúrát. A gyűrű, amelyet Spiegel Annie az év dramaturgjának, titkárának szánt, megtiszteltetés, de úgy gondolom, felelősség is

— *A dramaturg felelőssége?*

— Meg kell próbálnunk azt a nemes hagyományt követni, amely mindenkéltől a magyar dráma ügyével forrt össze. A Vígszínház fontos célkitűzése a kortárs magyar dráma támogatása, és én, mint dramaturg, ezt szolgálom. Munkám konkrét feladatokhoz alkalmazkodik: némelyik darab kevés változtatással már színpadkész, de előfordul, hogy az író, rendező, dramaturg munkája sokáig el-

húzódik. (Különösen a regényből készült adaptációknál.) Az egyik rendező jobban igényli a dramaturg munkáját, a másik kevésbé.

— *Meghatározható-e a feladata?*

— Nehezen. Idegen művekkel kapcsolatban többnyire húzási javaslatot teszek, vagy a lefordított szöveg mondhatóságát, értelmi pontosságát ellenőrzöm. A magyar daraboknál igyekszem a rendező, az író segítője, tanácsadója is lenni. A dramaturg ilyenkor „belebújik az író bőrébe”, gondolatvilágába, és megpróbálja az esetleg fel nem ismert lehetőségeket tudatosítani, kibontani. Vagy lebeszélni a rossz irányba fejlesztett megoldásokról. Olykor konkrét változtatásokat javasolni. De csak olyanokat, amelyek az író művészi egyéniségéből fakadnak. Az idegen ötletet kidobja magából a mű.

— *Formálható-e ez a világ saját kedvére, izlésére?*

— Az önálló alkotások megteremtői más és más stílust, gondolatvilágot képviselnek. Nyitottnak kell maradnom mindenre. Persze, a szívemhez legközelebb a korszerű hangvételű művek állnak. Csurka, **Eörsi**, Örkény, Gyurkovics, Hernádi írói világa, Krúdy szürrealizmusa, a Szekrénybe zárt szerelem abszurditása, a modern zenés drámák. Szeretem a magyar avantgarde színházat, Déry Óriás-csecsemőjét, Füst Milánt, Pilinszkyt, Reményik Zsigmondot, aki Brechtrel egy időben teremtette meg az expresszionista, elidegenítő színházat, tele indulattal, szatirikus éllel.

— *Hálátlan szerep: örökké a háttérben. Nem gondolt még önálló alkotásra, rendezésre?*

— Nem vagyok önálló alkotó. Ha parancsba kapnám, valahogy színpadra tudnék állítani egy darabot. Csak hiányozna a sava, borsza. Minden, ami a rendezésnek értelmet ad. Amikor a bölcsészkar elvégzése után bejártam a Vígszínházba, s Czimer József volt a tanítóm, úgy éreztem: nekem ez való. A közös munka. Főleg olyan közösségben, mint ez. Szerencsém van a Vígszínházzal. Hiába akarnék részt venni modern magyar drámák színpadra segítségével olyan színházban, amelynek más a profilja. Itt teljesíthetem a magamra rótt feladatot.

— *Mi kell hozzá: fantázia vagy realitás?*

— A fordítókról mondják, hogy gúzsba kötve táncolnak.

Magyar Judit

Fotó: Máté Magda